

Tamara Ušaj Bizjak, krajinski arhitekt

Vitovlje 63e
5261 Šempas

Datum: 13.9.2010

Mestna občina Nova Gorica

Trg Edvarda Kardelja 1
5000 Nova Gorica

**ZADEVA: Pripomba na javno razgrnjen osnutek Občinskega prostorskega načrta
Mestne občine Nova Gorica****Lokacija**

Območje širitve naselja nad vasjo Osek (OS-03).

Predvideno stanje v razgrnjenem osnutku OPN-ja

V kartografskem delu OPN-ja je na območju nad naseljem Osek predvideno večje območje širitve naselja (OS-03), ki je opredeljeno kot območje stanovanjske gradnje.

Negativni vplivi

Del predvidenega območja za širitev je v veljavnem prostorskem načrtu občine Nova Gorica že opredeljen kot stavben, delno pa gre za novo širitev stavbnih površin. Odločitev za širitev naselja v preteklosti ni upoštevala zmogljivosti komunalne opremljenosti kraja niti režimov varovanja (Osek je vpisan v register kulturne dediščine, del območja, namenjen širitvi pa je tudi del omrežja Natura 2000), zato je lahko sklepati, da je širitev neustrezna in sprejeta v nedorečenih urbanističnih pogojih ali celo mimo njih (v preteklosti kot tudi danes). Glede na to, da se sprejema nov občinski prostorski načrt, je sedaj gotovo pravi trenutek, da se napake iz preteklosti odpravi in ne vztraja na zgrešenih odločitvah iz preteklosti ali jih celo povečuje.

Zaradi sorazmerno velikega povečanja prebivalstva (območje predvideno za širitev obsega približno 15.000 m², kar bi ob velikosti ene parcele 500m² pomenilo 30 novih hiš – ožje vaško jedro obsega 50 hišnih števil!) lahko pričakujemo probleme zaradi neustreznega odvajanja odplak, naraščanje trdnih odpadkov in izpušnih plinov, večanja izrabe prostora zaradi novih potreb po parkirnih prostorih, slabšo vodooskrbo (Osek ima samostojen vodovod), še bolj otežkočen pretok v vaškem jedru na račun povečanja prometa... V pogledu kulturne krajine lahko tako velika pozidava ob starem vaškem jedru vodi v izgubo lokalne identitete, pričakuje se lahko zmanjšana naravna ohranjenost okolja, poslabšala se bo krajinska slika z značilno veduto ter povečale izgube kmetijskih zemljišč. Taka sprememba bo vodila v izgubo in uničevanje ekološko vrednih in pozidava prostih površin, ki bi morale ostati nepozidane.

Osek je vizualno zelo prepoznavno naselja, ki se je kot tako zelo dobro ohranilo do danes prav zaradi strnjene gradnje in ozkih "gas", ki pa niso več ustrezale novim potrebam prebivalstva. Večina teh se je namreč iz Oseka izselila in si zgradila nove hiše v okolici,

zaradi česar je Osek ohranil značilno podobo, katere zasnova sega globoko v srednji vek. Kot tak naj se tudi ohrani, saj lahko le tako upamo, da bo v prihodnje deležen ustrezne obravnave in obnove. Takšen kulturni in arhitekturni biser pa lahko z nepremišljeno potezo gradnje sodobnega naselja kaj kmalu izgubi vso svojo zgodovinsko vrednost, ki jo je pridobival skozi dolga stoletja.

Ljudje naj imajo možnost in pravico graditi, toda te pravice so omejene s pravicami drugih, torej tudi z javnimi dobrinami, kot so plodna zemlja, pitna voda, izjemnost narave, izjemnost krajine in druge. Ljudje želijo živeti v kvalitetnih naravnih okoljih zaradi več odprtega prostora, svežega zraka in zasebnosti. Vendar pa z vedno večjo gostoto naseljenosti te prednosti izginjajo. Z razširjanjem naselij se namreč razširjajo tudi mestni problemi na podeželje, ki dobiva (pri)mestni značaj. Zato se je treba vprašati, koliko časa naj se razvoj še povečuje, da se ravnotežje ne poruši in se posledično ne zmanjša kvaliteta življenja.

V Oseku je predvidena tudi večja zaokrožitev naselja z oznako OS-01, kar je za tako majhno vas dovolj veliko območje širitve. Širši razvoj poselitve naj se usmeri v večja naselja, ostali kraji pa naj ostanejo vizualno in krajinsko "čisti". Le tako bo Slovenija ohranila prepoznavnost prostora in lokalne oziroma regionalne identitete, kar v razmerah evropske konkurence ponuja primerjalne prednosti. Le takšne vasi bodo s svojo nedotaknjenostjo v prihodnje samo še pridobivale na vrednosti in privlačnosti prostora. V primeru dodajanja sodobne pozidave pa samo povečujemo povprečnost in neravnovesje našega okolja, ki na dolgi rok ni več tako privlačno ter ne ponuja kakovostnega bivanja, ki si ga vsi želimo.

Pregovor "priložnost zamujena ne vrne se nobena" bi lahko razlagala sledeče. Imamo priložnost, da Osek ohranimo v svojem čaru in kulturnem bogastvu za vedno, ali slednjega za vedno izgubimo v zameno za nekaj materialnih interesov. Na nas je, da izberemo katere vrednote so nam bližje.

Tamara Ušaj Bizjak, u.d.i.k.a.